

Єднання
заради дії

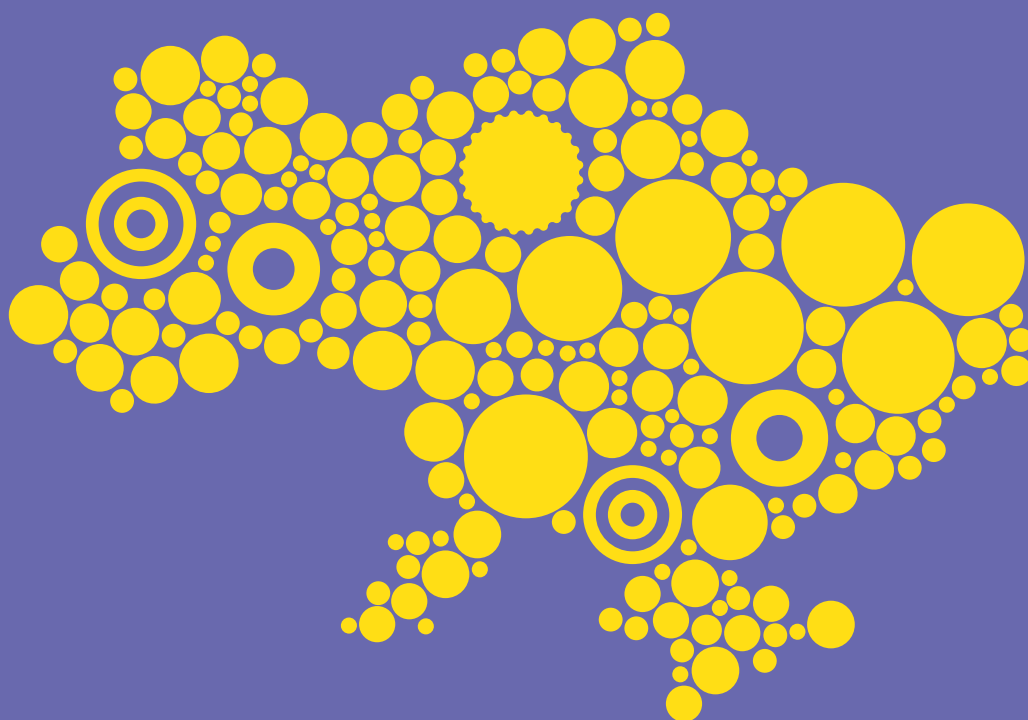
МінРеінтеграції

Міністерство
цифрової трансформації
України

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Питання державних виплат пенсіонерам та особам, які досягли пенсійного віку

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

СКОРОЧЕННЯ:

ПФУ	Пенсійний фонд України
ВПО	внутрішньо переміщені особи
КМУ	Кабінет Міністрів України
РНОКПП	реєстраційний номер облікової картки платника податків
Закон	Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 № 1058-IV.
Система персоніфікованого обліку	інформаційна база та складова частина Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, яка функціонує з 2000 року. Ведення персоніфікованого обліку здійснюється з метою обліку застрахованих осіб, учасників накопичувальної системи пенсійного страхування та їхньої ідентифікації, а також накопичення, зберігання та автоматизованої обробки інформації про облік застрахованих осіб і реалізацію ними права на страхові виплати у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та накопичувальній системі пенсійного страхування
КЕП	удосконалений електронний підпис, який створюється з використанням засобу кваліфікованого електронного підпису і базується на кваліфікованому сертифікаті відкритого ключа. КЕП оформлюється в Акредитованих центрах сертифікації ключів.
Мінсоцполітики	Міністерство соціальної політики України
Мінреінтеграції	Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій
Території, на яких ведуться бойові дії або тимчасово окуповані РФ	території, включені до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій
Страховий стаж	період (строк), протягом якого людина підлягає загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню та за який щомісяця сплачує страхові внески в сумі не меншій, ніж мінімальний страховий внесок
Відеоідентифікація	процес встановлення особи одержувача шляхом відеоконференцз'язку
Відеоконференцз'язок	обмін оцифрованими відеозображеннями і звуком між двома або більше віддаленими учасниками, що здійснюється в реальному час
Уповноважений працівник	працівник органу Пенсійного фонду, уповноважений наказом цього органу проводити відеоідентифікацію
ТО ПФУ	територіальні органи Пенсійного фонду України
Ощадбанк	АТ «Державний ощадний банк України»

ВИПЛАТА РАНІШЕ ПРИЗНАЧЕНИХ ПЕНСІЙ ТА ДЕРЖАВНИХ ВИПЛАТ ОКРЕМИМ КАТЕГОРІЯМ ОСІБ

Громадянами України, які проживають на території АР Крим та м. Севастополя і не отримують пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації, для поновлення виплати пенсії до наявних документів додають написану в довільній формі заяву про відсутність громадянства держави-окупанта. Орган, що призначає пенсію, поновлює виплату пенсії цим людям після надходження на запит пенсійної справи з документами про припинення виплати пенсії органами пенсійного забезпечення Російської Федерації.

Крім того, механізм виплати пенсії та надання соціальних послуг громадянам України, які проживають на території АР Крим та м. Севастополя і не отримують пенсії та соціальні послуги від Пенсійного фонду Російської Федерації або інших міністерств та відомств, що здійснюють пенсійне забезпечення у Російській Федерації, визначено Порядком виплати пенсії та надання соціальних послуг громадянам України, які проживають на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, затверджений постановою КМУ від 02.07.2014 № 234.

Призначення, відновлення та продовження виплати пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) внутрішньо переміщеним особам, у тому числі особам, які відмовились від довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи (про що є інформація в ЄІБДВПО) і зареєстрували місце проживання та постійно проживають на підконтрольній Уряду України території, здійснюють ТО ПФУ на підставі відомостей, що містяться в ЄІБДВПО.

Під час звернення ВПО із заявою про призначення, відновлення чи продовження виплати пенсії та документом, що посвідчує особу, ТО ПФУ ідентифікують особу заявника, фіксують місце і час її звернення, порівнюють отримані дані з даними, що обробляються в базах даних ПФУ, з урахуванням даних ЄІБДВПО. ТО ПФУ можуть провести ідентифікацію особи за допомогою відеоконференцв'язку із дотриманням законодавства у сфері електронних довірчих послуг. Під час сеансу такого відеоконференцв'язку пред'являються документи, що посвідчують особу, відповідно до порядку, визначеного правлінням ПФУ за погодженням із Мінсоцполітики та Мінцифри.

З 1 січня 2024 року виплата (продовження виплати) пенсій здійснюється на загальних умовах (умови визначені постановою КМУ від 26.02.2022 № 162, [Порядком](#), затвердженим постановою КМУ від 30.08.1999 № 1596, [Порядком](#), затвердженим постановою КМУ від 16.12.2020 № 1279) ВПО, які проживають на території підконтрольній Уряду України, або тимчасово проживають за межами України (крім Російської Федерації або Республіки Білорусь) і пройшли фізичну ідентифікацію одним із таких способів:

- особисто у ТО ПФУ;
- в установах Ощадбанку;
- шляхом отримання документа про посвідчення факту, що фізична особа є живою, за зверненням одержувача, який тимчасово проживає за кордоном, відповідною закордонною дипломатичною установою України.

Виплата пенсії по інвалідності в період дії воєнного стану

Відповідно до статті 34 Закону, пенсія по інвалідності призначається на весь строк встановлення інвалідності (людям з інвалідністю, які досягли пенсійного віку, встановленого [ст 26](#) Закону, пенсії по інвалідності призначаються довічно).

Проте повторний огляд осіб з інвалідністю, строк якого припав на період дії воєнного стану на території України, переноситься на строк після припинення або скасування воєнного стану, але не пізніше шести місяців після його припинення або скасування за умови неможливості направлення.

Для осіб з інвалідністю, яким призначено пенсію по інвалідності або пенсію у зв'язку з втратою годувальника і в яких строк припинення виплати такої пенсії припадає на період дії воєнного стану, надзвичайного стану в Україні, в разі неможливості проходження повторного огляду виплата пенсії продовжується до припинення або скасування воєнного чи надзвичайного стану в Україні та протягом шести місяців після його припинення або скасування (для людей, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період або прийнятих на військову службу за контрактом у період воєнного стану, — не менше, ніж на весь строк їхньої військової служби).

Якщо при повторному огляді людині встановлено іншу групу (підгрупу) інвалідності, розмір пенсії, продовженої відповідно до цього пункту, переглядається з місяця, наступного за місяцем надходження висновку медико-соціальної експертизи до ТО ПФУ.

Виплата пенсії людям, які в умовах воєнного стану змінили своє постійне місце проживання та виїхали за кордон

Відповідно до статті 47 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», пенсія виплачується за зазначеним у заяві місцем фактичного проживання пенсіонера в межах України незалежно від задекларованого або зареєстрованого місця проживання пенсіонера.

Спосіб доставки виплати пенсіонер обирає, подаючи відповідну заяву.

Заяву до ТО ПФУ можна подати:

- через установи уповноваженого банку;
- через вебпортал електронних послуг ПФУ з використанням засобів кваліфікованого електронного підпису;
- в особистому електронному кабінеті пенсіонера, створеному на вебпорталі Пенсійного фонду України.

Якщо пенсіонер виїздить на тимчасове проживання за кордон, виплата його пенсії в Україні з цієї причини не припиняється.

Люди, які одержували пенсію у відділеннях поштового зв'язку та відкрили поточний рахунок в одному з уповноважених банків, можуть змінити спосіб отримання пенсії, подавши відповідну заяву особисто до органу ПФУ за зазначеним у заяві місцем фактичного проживання в населеному пункті в межах України.

ОСОБЛИВОСТІ НАРАХУВАННЯ ТА ВИПЛАТИ СОЦІАЛЬНИХ ДОПОМОГ людям, які проживають у населених пунктах, що перебувають у тимчасовій окупації, або на території яких ведуться бойові дії, або на територіях активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси нарахування і виплата всіх належних соціальних виплат (пенсій, соціальних допомог, пільг та субсидій

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

тощо) продовжуються в повному обсязі з урахуванням особливостей, визначених постановами КМУ, зокрема постановами КМУ № 162 та № 214. Зокрема:

Якщо уповноважені банки не можуть видавати пенсії й грошові допомоги одержувачам на територіях, де ведуться бойові дії або тимчасово окупованих РФ, їх виплату в наступному виплатному періоді одержувачам (за поточними рахунками яких протягом 60 днів, що передують даті повідомлення про неможливість здійснювати видачу сум пенсій, грошових допомог, не проводилися видаткові операції та які з 24 лютого 2022 р. не зверталися до органів ПФУ або до органів соціального захисту населення щодо способу виплати їм пенсій, грошових допомог) здійснює АТ «Укрпошта» (за умови підтвердження технічної можливості здійснювати виплату і доставку пенсій, грошових допомог та подання звіту про виплату пенсій, грошових допомог на відповідних територіях за минулий виплатний період). Перелік одержувачів, за поточними рахунками яких не проводилися видаткові операції, уповноважений банк надає відповідно Мінсоцполітики та/або ПФУ.

Одержувачам, яким АТ «Укрпошта» не має технічної можливості здійснювати виплату і доставку пенсій, ПФУ перераховує відповідні суми пенсій на поточні рахунки, які відкриваються в банку за зверненням органів ПФУ без отримання від одержувачів заяв про виплату пенсії з відкриттям рахунку в банку. Ці суми виплачуються одержувачам після того, як вони укладають договір про відкриття банківського рахунку. Для отримання пенсії одержувачеві, з яким не укладено договору банківського рахунку, необхідно звернутися до органу ПФУ у визначеному законодавством порядку, в тому числі надіславши поштою письмову заяву щодо виплати пенсії через поточний рахунок, відкритий в іншому уповноваженому банку, або щодо виплати пенсії за місцем проживання через АТ «Укрпошта». Суми пенсій, зараховані на поточний рахунок, через який здійснювалися виплати до такого звернення, повертаються банком ПФУ не пізніше ніж наступного операційного дня від дня надходження до банку відповідної вимоги ПФУ.

!!Дія цієї норми продовжується на три наступні місяці після місяця, в якому буде припинено чи скасовано воєнний стан.

Крім того, у разі отримання від АТ «Укрпошта» інформації про відновлення технічної можливості здійснювати виплату і доставку пенсій в окремих населених пунктах ПФУ протягом трьох робочих днів від дня надходження повідомлення подає вимогу банку про повернення сум пенсій, зарахованих на такі поточні рахунки (крім випадків, коли одержувачі уклали з банком договір про відкриття банківського рахунку). Кошти банк повертає не пізніше наступного операційного дня з дня надходження вимоги ПФУ.

Заява про виплату пенсії або грошової допомоги (передбачена Порядком, затвердженим постановою КМУ від 30.08.1999 № 1596, або Порядком, затвердженим постановою КМУ від 16.12.2020 № 1279, на територіях, на яких ведуться бойові дії, або тимчасово окупованих РФ, і в деокупованих населених пунктах (згідно з переліком, що подає відповідна обласна військова адміністрація ПФУ, протягом трьох місяців після деокупації), може подаватися органу ПФУ або органу соціального захисту населення через сільського, селищного, міського голову, старосту, начальника військової адміністрації населеного пункту (населених пунктів) (із зазначенням дати і місця подання заяви, посади, прізвища та власного імені уповноваженої посадової особи, що прийняла заяву, без додавання копій документів, що посвідчують особу).

! Якщо людина не має можливості пред'явити паспорт громадянина України або інший документ, що посвідчує особу, пенсію та грошові допомоги вона може отримати за умови пред'явлення еДокумента в мобільному додатку Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, про що АТ «Укрпошта» робить відмітку у відомостях на виплату пенсії.

У разі отримання від АТ «Укрпошта» повідомлення про відновлення технічної можливості здійснювати виплати пенсій у деокупованих населених пунктах територіальних громад Запорізької, Донецької,

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Луганської, Миколаївської, Харківської або Херсонської областей ПФУ терміново та без звернень одержувачів забезпечується:

- відновлення виплати пенсій, яка була припинена в період з 1 серпня 2022 р. на підставі неотримання призначеної пенсії протягом 6 місяців підряд;
- виготовлення відомостей на виплату таких пенсій.

Виплату пенсій в такому випадку проводить АТ «Укрпошта» особисто одержувачу за відомостями.

Людям, які проживають на територіях активних бойових дій, територіях активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси, або тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України, щодо яких не визначено дату завершення бойових дій або тимчасової окупації, і виплату пенсій яким було припинено в період з 1 серпня 2022 р. на підставі неотримання призначеної пенсії протягом 6 місяців підряд, виплату пенсії може бути відновлено за поданими з використанням віддаленого кваліфікованого електронного підпису «Дія.Підпис» («Дія ID»), створеного за допомогою мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, заявами про виплату пенсії на поточні рахунки в уповноважених банках або заявами про поновлення виплати пенсії, що надійшли через вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України,

у разі встановлення органами ПФУ особи пенсіонера у режимі відеоконференцзв'язку із дотриманням законодавства у сфері електронних довірчих послуг, під час якого пред'являються документи, що посвідчують особу. Порядок та умови встановлення особи пенсіонера шляхом відеоконференцзв'язку органами ПФУ затверджує правління ПФУ за погодженням із Мінсоцполітики та Міністерством цифрової трансформації.

Відновлення виплати пенсій, яка була припинена в період воєнного стану, людям, які тимчасово проживають за кордоном та отримали тимчасовий захист або статус біженця, може здійснюватися за їхніми заявами, надісланими поштою, в порядку, визначеному правлінням ПФУ.

Людям, які проживають на територіях, на яких ведуться бойові дії або тимчасово окупованих РФ на період введення воєнного стану продовжуються строки виплати (виплачуються за повний місяць без додаткового звернення) таких видів допомоги:

- державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям;
- допомоги на дітей одиноким матерям;
- тимчасової державної соціальної допомоги непрацюючій людині, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату;
- пільги, які було призначено раніше.

На період воєнного стану та протягом одного місяця після його припинення чи скасування (виплата здійснюється за повний місяць та без додаткового звернення) продовжується строк таких виплат:

- допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування,
- допомоги на дітей, хворих на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні орфанні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня;
- допомоги на дитину, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органа, потребує паліативної допомоги;
- допомоги на дітей, яким не встановлено інвалідність;

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину, або місце проживання їх невідоме;
- щомісячної грошової допомоги людині, яка проживає разом із людиною з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу, яка за висновком лікарської комісії закладу охорони здоров'я потребує постійного стороннього догляду, на догляд за нею;
- державної соціальної допомоги дорослим з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю;
- державної соціальної допомоги людям, які не мають права на пенсію;
- виплат людям з інвалідністю, які було призначено раніше.

Крім того, на період воєнного стану та протягом одного місяця після його припинення чи скасування продовжується виплата державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в тому числі з інвалідністю, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною», яку було припинено в період воєнного стану для людей, які тимчасово перебувають за кордоном, внаслідок ненадання документів про:

1) повторний огляд дитини з інвалідністю, строк якого припав на період воєнного стану, — на підставі інформації з банку даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів про місце перебування таких людей з урахуванням положень [пункту 3](#) постанови КМУ від 08.03.2022 р. № 225;

2) підтвердження навчання дитини, яка досягла 18-річного віку, — на підставі:

- копії (сканкопії/фотокопії) довідки закладу освіти в разі навчання дитини за денною формою здобуття освіти (у разі навчання в іноземному закладі освіти — з перекладом на українську мову), наданої такими людьми до органу соціального захисту населення за своїм зареєстрованим (задекларованим) місцем проживання (перебування). Якщо орган соціального захисту населення не має можливості забезпечити підготовку виплатних документів та фінансування, копія (сканкопія/фотокопія) такої довідки подається відповідному структурному підрозділу з питань соціального захисту населення обласних, Київської міської державних (військових) адміністрацій;
- інформації з банку даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів про місце перебування таких людей.

Здійснення відповідних виплат продовжується з дня, наступного за днем, з якого їх було припинено.

Норми постанови КМУ від 08.04.2020 № 264 «Деякі питання надання державної соціальної допомоги» протягом періоду воєнного стану та протягом одного місяця після дати його припинення чи скасування не застосовуються.

ПРИЗНАЧЕННЯ ПЕНСІЙ ТА ДЕРЖАВНИХ ВИПЛАТ ЛЮДЯМ, ЯКІ ДОСЯГЛИ ПЕНСІЙНОГО ВІКУ

Відповідно до статті 44 Закону, призначення пенсії здійснюється за особистим зверненням особи або за допомогою засобів телекомунікаційного зв'язку.

Заяву про призначення пенсії можна подати зокрема:

1. Через вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України (<https://portal.pfu.gov.ua/>) разом зі сканованими копіями документів (необхідних для призначення пенсії), які відповідають оригіналам документів та придатні для сприйняття їхнього змісту (мають містити чітке зображення повного складу тексту документа та його реквізитів).

Користувачу, який зареєструвався на Порталі ПФУ за допомогою КЕП, надається можливість сформувати та подати заяву на призначення пенсії, а саме:

- заповнити заяву на призначення пенсії;
- відповісти на питання анкети-опитування для визначення документів, скан-копії яких необхідно надати;
- прикріпити скан-копії документів, наявних у користувача.

Далі користувач отримує екранну форму з заявою на призначення пенсії, в якій надається можливість:

- подальшого редагування заяви;
- формування друкованого образу заяви та анкети-опитування;
- підпису заяви КЕП та її відправки до ПФУ.

Після редагування (за потреби), підпису заяви КЕП та відправки до ПФУ за результатами опрацювання заяви спеціалістами ПФУ користувач на веб-порталі отримує інформацію щодо стану обробки заяви та рішення щодо призначення пенсії.

2. На порталі ДІЯ

Для подання заяви увійдіть до кабінету громадянина на diia.gov.ua або зареєструйтеся за допомогою функціоналу Дія.Підпис чи КЕП. Далі виберіть послугу, заповніть необхідні дані, додайте потрібні відскановані документи та підпишіть заяву Дія.Підписом чи КЕП. Щойно рішення про призначення пенсії буде ухвалено, на зареєстровану електронну пошту надійде сповіщення. Завантажити та роздрукувати рішення можна в кабінеті громадянина в розділі Послуги — Отримані документи.

3. Особисто в територіальному органі Пенсійного фонду України

У разі подання заяви особисто, за наявності всіх необхідних документів, для призначення пенсії можна звернутися до будь-якого сервісного центру ПФУ незалежно від регіону. Місце прописки та фактичного проживання для призначення пенсії не мають значення, оскільки Пенсійний фонд володіє Реєстром застрахованих осіб, де зберігається інформація про кожну людину, яка офіційно працювала.

У зв'язку з воєнним станом порядок призначення/перерахунку пенсій, визначених в Законі України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», не змінився. Для призначення/перерахунку/переведення з одного виду пенсії на інший разом із відповідною заявою подаються документи, визначені в п.п. 2.1-2.9 Порядку №22-1.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Під час подання заяви разом із документами, які підтверджують право на отримання пенсії, повнолітня особа пред'являє документ, що посвідчує особу, місце проживання (реєстрації) та вік (паспорт громадянина України, тимчасове посвідчення громадянина України (для іноземців та осіб без громадянства – це посвідка на постійне проживання, посвідчення на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист), а також подає документи, які впливають на призначення пенсії та її розмір.

Основними документами, які впливають на призначення пенсії та її розмір, є:

- документ, що підтверджує реєстраційний номер облікової картки платника податків (особи, які відмовилися від прийняття РНОКПП, пред'являють відповідну відмітку у паспорті), або свідоцтво про загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- трудова книжка (за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній стаж роботи встановлюється на підставі інших документів, виданих за місцем роботи, служби, навчання, а також архівними установами);
- довідка про заробітну плату за 60 місяців підряд до 30.06.2000 року (за бажанням);
- реквізити банківського рахунку (якщо обрано спосіб виплати через банк);
- документи про надання особливого статусу особи (довідка МСЕК, посвідчення учасника бойових дій, посвідчення учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС тощо);
- жінки в разі зміни прізвища надають свідоцтво про шлюб.

Заява про призначення пенсії громадянам України, які зареєстровані на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, також подають документ уповноваженого органу російської федерації про те, що особі не призначалася пенсія за місцем реєстрації на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, та особисту декларацію про відсутність громадянства держави-окупанта. ВПО подають заяви з урахуванням вимог постанови КМУ від 05 листопада 2014 року № 637 «Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам».

Звертатися за призначенням пенсії особа може в будь-який час після виникнення права на пенсію. Якщо заява про призначення пенсії за віком буде подана протягом трьох місяців із дня досягнення особою пенсійного віку, пенсію буде призначено з дня, наступного за днем досягнення пенсійного віку.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СТРОКІВ ВИПЛАТИ ПЕНСІЇ

Звертатися для призначення пенсії можна в будь-який час після виникнення права на пенсію але не раніше ніж за місяць до досягнення пенсійного віку. Якщо заяву про призначення пенсії за віком буде подано протягом трьох місяців із дня досягнення пенсійного віку, пенсію буде призначено з дня, наступного за днем досягнення пенсійного віку.

У період дії воєнного стану в Україні та протягом трьох місяців після його припинення або скасування для людей, які проживають/проживали на території, на якій ведуться (велися) бойові дії, та/або на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України, якщо звернення для призначення пенсії відбулося в період дії воєнного стану в Україні та протягом трьох місяців після його припинення або скасування, за умови, що передбачений частиною 1 статті 45 цього Закону строк звернення за призначенням відповідної пенсії не спливає станом на 24 лютого 2022 року, пенсія призначається:

- за віком – з дня, що настає за днем досягнення пенсійного віку;
- по інвалідності – з дня встановлення інвалідності;
- у зв'язку з втратою годувальника – з дня, що настає за днем смерті годувальника;
- за вислугу років – з дня, наступного за днем звільнення з роботи, яка дає право на таку пенсію, але не раніше 24 лютого 2022 року.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

ПРОХОДЖЕННЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОТРИМУВАЧІВ ДЕРЖАВНИХ ВИПЛАТ

Проходження ідентифікації

Заяву (інші звернення) щодо проведення відеоідентифікації можна подати через:

- вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України, заповнивши відповідний електронний бланк;
- за допомогою засобів телефонного зв'язку через визначені контактні центри.

Хто подає заяву:

- одержувач особисто;
- за малолітніх, неповнолітніх і недієздатних осіб, дієздатність яких обмежено, — законні представники (батьки, усиновлювачі, батьки-вихователі, прийомні батьки, патронатні вихователі, опікуни, піклувальники, представники закладів (органів опіки і піклування), які виконують функції опікунів чи піклувальників).

Фізичну ідентифікація ВПО, які одержують пенсію через поточні рахунки в установах Ощадбанку, проводить Ощадбанк кожні шість місяців з дня відкриття рахунка або з дня проведення попередньої фізичної ідентифікації.

Важливо! Для продовження нарахування пенсій люди, які взяті на облік як ВПО до 24 лютого 2022 року й не проходили фізичну ідентифікацію протягом дії карантину через розповсюдження коронавірусної хвороба (COVID-19), мають пройти фізичну ідентифікацію до 31 березня 2024 року.

Фізична ідентифікація людей з інвалідністю I групи та людей, які, за висновком лікарсько-консультативної комісії не здатні до самообслуговування й потребують постійної сторонньої допомоги та отримують пенсії шляхом доставки через АТ «Укрпошта» в установах АТ «Державний ощадний банк України» — не проводиться.

Крім того, якщо видаткових операцій за рахунками не було протягом шести місяців підряд, нарахування пенсії продовжується, але з 1 січня 2024 року нарахована сума пенсії не перераховуватиметься на рахунки їх одержувачів до проходження ними фізичної ідентифікації. Нарахована сума пенсій ВПО перераховується на рахунки їх одержувачів ТО ПФУ після проходження ними фізичної ідентифікації починаючи з місяця припинення фінансування виплати пенсії.

Починаючи з 1 лютого 2024 р. соціальні виплати не нараховуються особам, які є внутрішньо переміщеними особами, одержують соціальні виплати через акціонерне товариство "Державний ощадний банк України" з використанням платіжної картки, строк дії якої перевищує один рік, і протягом року за такою платіжною карткою не проводилися видаткові операції одержувачем.

Способами фізичної ідентифікації ВПО, які одержують пенсію через поточний рахунок в установах АТ «Державний ощадний банк України», є:

- особисте звернення до ТО ПФУ;
- авторизація в особистому електронному кабінеті на вебпорталі електронних послуг ПФУ за допомогою віддаленого кваліфікованого електронного підпису «Дія.Підпис» («Дія ID»), створеного за допомогою мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг;
- ідентифікація за допомогою відеоконференцзв'язку, проведеного ТО ПФУ із дотриманням законодавства у сфері електронних довірчих послуг;
- ідентифікація одержувачів пенсій в установах АТ «Державний ощадний банк України»;
- посвідчення відповідною закордонною дипломатичною установою України в установленому порядку за зверненням одержувача, який тимчасово проживає за кордоном, факту, що цей одержувач живий, шляхом видачі відповідного документа. Документ про посвідчення факту, що одержувач живий, разом із письмовою заявою про продовження виплати пенсії, складеною в довільній формі, надсилається рекомендованими поштовими відправленнями або поштовими відправленнями з оголошеною цінністю ТО ПФУ за місцем перебування одержувача на обліку. Заяву про продовження виплати пенсії разом зі сканованою копією документа про посвідчення факту, що одержувач живий, яка відповідає оригіналу документа та придатна для сприйняття її змісту (повинна містити чітке зображення повного складу тексту документа та його реквізитів), може бути подано через вебпортал електронних послуг ПФУ із використанням кваліфікованого електронного підпису або вдосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису;
- одержання ПФУ інформації про зміну місця проживання внутрішньо переміщеної особи протягом останніх шести місяців шляхом інформаційного обміну між ПФУ та ДП «Інформаційно-обчислювальний центр Міністерства соціальної політики».

Для запису на проходження ідентифікації у режимі відеоконференцзв'язку через вебпортал Пенсійного фонду України необхідно:

- Зайти на веб-портал електронних Послуг ПФУ. У верхній частині екрану обрати вкладку «Ідентифікація у режимі відеоконференцзв'язку» та натиснути на неї.
- У формі, що з'явиться на екрані, заповнити всі поля, позначені зірочкою. Виконати зазначені на екрані вказівки.

Заповніть необхідні дані; з випадного списку оберіть спосіб проведення відеоідентифікації через один із запропонованих додатків: Google Meet, Signal, Skype, Telegram, Viber, WhatsApp, Zoom.

До заяви може бути додано ідентифікаційні документи (паспорт громадянина України або тимчасове посвідчення громадянина України (для іноземців та осіб без громадянства – паспортний документ іноземця або документ, що посвідчує особу без громадянства, посвідка на постійне проживання, посвідчення біженця або інший документ, що підтверджує законність перебування іноземця чи особи без громадянства на території України), свідоцтво про народження дитини, документ, що підтверджує повноваження законного представника, пенсійне посвідчення, посвідчення водія).

- Дайте згоду на передачу даних та натисніть «Подати заяву».

Після подачі заяви з вами зв'яжеться уповноважений працівник органу ПФУ для узгодження часу та способу проведення відеоідентифікації.

ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ ВІДЕОІДЕНТИФІКАЦІЇ

Відеоідентифікація здійснюється:

- протягом 30 календарних днів, але не раніше 10 робочих днів з дати подання заяви (звернення);
- в узгоджені із одержувачем час і спосіб її проведення;
- на підставі документа, що посвідчує особу / законного представника/помічника, дітей — на підставі свідоцтва про народження;
- тривалістю, достатньою для встановлення особи одержувача (орієнтовно 20 хвилин). Помітивши підозрілу поведінку заявника, уповноважений працівник має поставити додаткові (в тому числі непрямі) запитання на знання власних ідентифікаційних даних, при цьому тривалість проведення відеоідентифікації може бути продовжено.

До проведення відеоідентифікації може бути залучено за потреби та за умови, що заявник у заяві/зверненні зазначить інформацію про необхідність залучити:

- перекладача жестової мови — для людей з порушеннями слуху та/чи мовлення (залучення органом ПФУ);
- персонального асистента або помічника (zareєстрованого у порядку, визначеному [ст 78](#) Цивільного кодексу України) — для дієздатних фізичних осіб, які за станом здоров'я не можуть самостійно здійснювати свої права та виконувати обов'язки.

Уповноважений працівник під час здійснення відеоідентифікації:

- Має перебувати у приміщенні, де забезпечено умови для отримання якісної аудіовізуальної інформації (зокрема обмежено рух інших осіб у зоні видимості камери та сторонній шум), що унеможливають поширення персональних даних та особистої інформації. Якість аудіовізуальної інформації (зображення та звуку під час відеотрансляції) має бути достатньою для однозначного розпізнавання одержувача / законного представника / помічника та змісту спілкування між уповноваженим працівником та одержувачем / законним представником / помічником, а також проведених уповноваженим працівником перевірок відповідних інформативних та захисних елементів зображення документів.
- Забезпечує цілісність і конфіденційність передаваної інформації. У разі переривання відеоідентифікації з будь-яких причин її слід здійснити повторно в повному обсязі.
- Має отримати чітку та однозначну згоду одержувача / законного представника / помічника на проведення такої процедури (у тому числі на відеофіксацію одержувача / законного представника / помічника та/або екрана з їхнім зображенням і зображенням відповідних пред'явлених документів. Згода фіксується у відеозаписі сеансу відеоідентифікації).
- Має застосовувати різні варіанти спілкування з одержувачем / законним представником / помічником, які мають відрізнятися послідовністю або набором індивідуальних додаткових запитань, що ставляться простою мовою, з урахуванням потреб таких людей, зумовлених інвалідністю, тимчасовим розладом здоров'я, віком, низьким освітнім рівнем тощо.
- Повинен мати сформований перелік запитань, які необхідно поставити одержувачу, на підставі інформації, наявної в реєстрі застрахованих осіб, базах даних ПФУ та пенсійній справі, а також документів, поданих одержувачем на розгляд. Сформований перелік індивідуальних запитань відображається в проекті протоколу, який використовується під час відеоідентифікації. [Перелік індивідуальних запитань для проведення відеоідентифікації](#), у тому числі обов'язкових і додаткових, додається (формується до сеансу відеоідентифікації).

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

- Має здійснити відеофіксацію одержувача / законного представника / помічника з власним ідентифікаційним документом / документом, що посвідчує особу (сторінки / сторони, що містять фото власника); законного представника/помічника з документом, що підтверджують його повноваження (відеозображення має давати змогу однозначно розпізнати одержувача / законного представника / помічника та деталі ідентифікаційного документа / документа, що посвідчує одержувача / законного представника / помічника (зокрема фото, ідентифікаційні дані, що містяться на такій сторінці ідентифікаційного документа)).
- Перевіряє документ, що посвідчує особу / свідоцтво про народження дитини:
 - 1) на предмет ознак пошкодження, підробки (зокрема того, що в цей документ вклеєно фото, в тому числі при досягненні певного віку, що відповідні елементи, текст, розмір символів та проміжків між ними розміщені належним чином);
 - 2) належності наданого документа людині, відеоідентифікація якої зараз здійснюється (візуальна перевірка відповідності обличчя людині);
 - 3) візуальної перевірки того, що наданий документ містить захисні елементи, які повинен мати документ такого типу та які можна виявити під час його огляду при природному освітленні. Для перевірки захисних елементів документа (зокрема оптико-перемінної фарби, 3D-ефекту, анімаційного ефекту, голографічної стрічки, захисної сітки, мікротексту тощо) уповноважений працівник надає відповідні інструкції людині, відеоідентифікацію якої здійснює, щодо виконання додаткових дій із документом перед камерою (просить повернути свій документ під різними кутами горизонтально та вертикально).
- Має зафіксувати всі індивідуальні запитання, поставлені одержувачу / законному представнику / помічнику, та відповіді на них у протоколі опитування.

! Якщо через погану якість зв'язку відеоідентифікація неможлива, узгоджується інша дата проведення відеоідентифікації, яка фіксується в протоколі.

Уповноважений працівник за результатами проведеної відеоідентифікації:

- 1) створює відеозапис;
- 2) формує окремі файли: відео одержувача / законного представника / помічника (з міткою часу/дати фіксації) з власним ідентифікаційним документом / документом, що посвідчує особу / свідоцтвом про народження дитини, а саме сторінки / сторони, що містять фото власника; відео всіх продемонстрованих документів; протокол опитування.

! Запис процесу відеоідентифікації має містити частину, де одержувач / законний представник / помічник, відеоідентифікація якого здійснюється, озвучує інформацію про номер та серію (якщо є) документа, що посвідчує особу / свідоцтва про народження дитини, та власний контактний номер телефону та/або адресу електронної пошти для спілкування з органом Пенсійного фонду.

Орган ПФУ не може використовувати результати відеоідентифікації:

- 1) якщо здійснений процес відеоідентифікації не відповідає вимогам, установленим у цьому Порядку;
- 2) якщо є не спростовані сумніви щодо чинності (дійсності) ідентифікаційного документа;
- 3) якщо є ознаки того, що на одержувача / законного представника / помічника, відеоідентифікація яких здійснюється, чиниться вплив з боку третьої особи.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Рішення про встановлення/невстановлення особи одержувача

Зафіксована під час відеоідентифікації інформація не пізніше 5 днів після її проведення передається засобами програмного забезпечення у відповідальний структурний підрозділ для верифікації шляхом аналізу, перевірки та зіставлення наданих одержувачем документів і відповідей на поставлені запитання з отриманою під час підготовки до проведення відеоідентифікації інформацією. За результатами верифікації орган Пенсійного фонду не пізніше ніж через 10 днів після проведення відеоідентифікації виносить рішення про встановлення / невстановлення особи одержувача, яке має містити:

- 1) прізвище, ім'я, по батькові (якщо є) людини, щодо якої проводилась відеоідентифікація;
- 2) дату й час рішення, назву органу Пенсійного фонду, що ухвалив рішення;
- 3) ухвалене рішення про встановлення/невстановлення особи одержувача;
- 4) підпис відповідального працівника.

Усі документи та інформація, створена за результатами відеоідентифікації, а також рішення про встановлення/невстановлення особи одержувача зберігаються в електронній пенсійній справі одержувача.

Якщо підставою для відеоідентифікації було звернення одержувача, рішення про встановлення/невстановлення його особи реєструє працівник структурного підрозділу органу Пенсійного фонду, який приймає і обслуговує людей, у електронному журналі звернень органу Пенсійного фонду.

Орган ПФУ не пізніше ніж через 3 робочі дні після ухвалення рішення повідомляє одержувача / законного представника / помічника у вибраний спосіб про результат проведеної відеоідентифікації. У разі рішення про невстановлення особи одержувача шляхом відеоконференцзв'язку орган Пенсійного фонду надає роз'яснення щодо причин невстановлення особи одержувача, порядку та строки повторного звернення для проведення відеоідентифікації, а також порядок оскарження такого рішення.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЧИСЛЕННЯ ПЕНСІЙ

За вибором людини, яка звернулася за призначенням пенсії, з періоду, за який враховується заробітна плата (дохід) для обчислення пенсії, виключаються періоди до 60 календарних місяців страхового стажу, з урахуванням будь-яких періодів — незалежно від перерв, що включаються до страхового стажу згідно з [абзацом третім](#) частини першої статті 24 цього Закону, та будь-якого періоду страхового стажу підряд — за умови, що зазначені періоди в сумі становлять не більше, ніж 10% тривалості страхового стажу, врахованого в одинарному розмірі.

Додатково за бажанням може бути виключено:

- періоди строкової військової служби, навчання, догляду за особою з інвалідністю I групи або дитиною з інвалідністю віком до 18 років; за пенсіонером, який за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду; догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку — за період з 1 липня 2000 року до 1 січня 2005 року;
- періоди, коли людина підлягала загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню відповідно до [пунктів 7, 8, 9 і 14](#) статті 11 цього Закону;
- періоди страхового стажу під час карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, з місяця запровадження карантину у 2020 році та шести календарних місяців після його завершення;
- періоди страхового стажу під час воєнного стану, введеного відповідно до [Закону України](#) «Про правовий режим воєнного стану» — з місяця введення воєнного стану та протягом трьох календарних місяців після його припинення або скасування.

У всіх випадках, окрім випадку, передбаченого абзацом другим цієї частини, період, за який враховується заробітна плата, не може бути меншим, ніж 60 календарних місяців.

Наразі для накопичення страхового стажу (щоб отримувати вищу пенсію після досягнення пенсійного віку) ви можете сплатити добровільні страхові внески.

Сплатити такий внесок можна як за себе, так і за іншу людину, якщо вона не є пенсіонером і в Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування є інформація про неї.

Для цього не потрібно укладати паперовий договір і відвідувати державні установи — все можна зробити онлайн на порталі електронних послуг ПФУ.

Періодичність і розмір сплати добровільних внесків людина визначає самостійно, але за для зарахування за повний місяць страхового стажу, має бути сплачено суму, що перевищує мінімальний страховий внесок (мінімальна заробітна плата x 22%).

Станом на 1 січня 2024 року мінімальний страховий внесок становить 1562 грн.

Методичні матеріали щодо забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб та цивільного населення, які постраждали від військової агресії РФ проти України

Для написання цього розділу було проаналізовано нижченаведені джерела та використано визначення, зазначені в них:

- Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 09.07.2003 № 1058-IV.
- Постанова КМУ від 16.04.2022 № 457 «Про підтримку окремих категорій населення, яке постраждало у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України».
- Постанова КМУ від 26.02.2022 № 162 «Про особливості виплати та доставки пенсій, грошових допомог на період введення воєнного стану».
- Постанова КМУ від 07.03.2022 № 214 «Деякі питання надання державної соціальної допомоги та пільг на період введення воєнного стану».
- Постанова КМУ від 05.11.2014 № 637 «Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам».
- Порядок подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», затверджений Постановою Правління Пенсійного фонду України від 25.11.2005 № 22-1.
- Порядок встановлення територіальним органом Пенсійного фонду України особи одержувача пенсії, щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці, інших соціальних виплат шляхом відеоконференції зв'язку затверджений Постановою Правління Пенсійного фонду України від 20.11.2023 № 49-2.